

Inštitut za medicinske vede, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Institute of Medical Sciences, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts
Novi trg 2, P. O. Box 306, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
T. +386 1 470 61 00, F. +386 1 426 14 93, E. imv@zrc-sazu.si, www.zrc-sazu.si/ims

SiNAPSA

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA NEVROZANANOST
SLOVENIAN NEUROSCIENCE ASSOCIATION

Spoštovani!

Vljudno vas vabimo, da obiščete prireditve v okviru **Tedna možganov 2005 (TM 2005)**.

Teden možganov je enotedenska serija izobraževalnih dogodkov, ki potekajo po vsem svetu tretji teden v marcu. Letos bo TM od 14. do 20. marca 2005.

Aktivnosti TM so načrtovane z namenom, da se poveča zanimanje javnosti za nevroznanosti. Predstavljeno bo delovanje in bolezni živčevja ter možnosti zdravljenj in preventive teh bolezni. S tem dogodkom želijo nevroznanstveniki popularizirati svojo stroko in navdušiti mlajšo javnost za morebitno poklicno pot na teh področjih.

V Sloveniji vsakoletne aktivnosti povezane s TM organizira SiNAPSA – Slovensko društvo za nevroznanost, ustanovljeno leta 2003. Letošnja tema TM so »*Možganske magistrale*«. Idejo smo povzeli po sonetu Nevronske magistrale, avtorice Mojce Šoštarič.

Poleg društva SiNAPSA bosta pri organizaciji TM 2005 sodelovala še Inštitut za medicinske vede Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU in Katedra za fizikalno medicino in rehabilitacijo Medicinske fakultete v Ljubljani.

Vabilu prilagamo podrobnejši program dogodkov in aktivnosti v okviru TM 2005.

S prijaznimi pozdravi,

*Za SiNAPSO, Slovensko društvo za nevroznanost,
doc. dr. Mojca Kržan*

*Za Inštitut za medicinske vede ZRC SAZU,
znan. sod. dr. Lilijana Šprah*

MOŽGANSKE MAGISTRALNE - TEDEN MOŽGANOV 2005

PROGRAM AKTIVNOSTI

Pon. 14. 3. 2005

od 16. – 18. ure - "RAZISKUJEMO MOŽGANE" - javna predstavitev akcije Tedna možganov 2005 in različnih vsebin (optične iluzije, nevropsihologija, slikovne študije možganov, glija, bolečina, depresija, demenca, ...) ter raziskovalnega dela na področju nevroznanosti.

Sodelujejo: raziskovalci in strokovnjaki Inštituta za medicinske vede ZRC-SAZU, Medicinske fakultete, Psihiatrične klinike, Nevrološke klinike, ki bodo tudi na voljo za vprašanja in diskusijo z obiskovalci prireditve ob čaju in glasbi....
(Atrij Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, Novi trg 2, Ljubljana)

NEVRONSKE MAGISTRALNE

*Ne Juliji, slava tokrat se nevronu vije:
le-ta možganovino našo spleta;
zatorej pesem tale bodi njemu peta,
ki čud in sad je dušne harmonije.*

*10¹¹ nevronov se v nevronske mreže zlije –
podatek ta res vreden je soneta,
saj psiha naša je tako začeta –
in psiha bistvo je človeštva poezije.*

*Iz dveh gamet in pa zigote ene:
kjer božje so poti zastale,
od kjer popadek vsacga še prežene –
izvirajo nevronske magistrale.*

*Ko vidiš, slišiš, čutiš: njega, sebe ali mene –
vedi, o človeško bitje, dolžno si nevronu hvale.*

(Mojca Šoštarčič)

Tor. 15. 3. 2005

od 17. – 19. ure - "MOŽGANI V PROSTORU IN ČASU" - Delavnice in prezentacije, kjer bodo lahko obiskovalci aktivno sodelovali pri interaktivni računalniški prezentaciji možganov, na nevropsiholoških preizkusih preverjali svoj spomin in pozornost, se spoprijemali z optičnimi iluzijami in sestavljanjem sestavljanek (puzzles) ter si tudi prislužili kakšno od nagrad.

(Prešernova dvorana SAZU, Novi trg 4, Ljubljana)

Sre. 16. 3. 2005

PREDAVANJA (Dvorana zemljepisnega muzeja ZRC-SAZU, Gosposka 16, Ljubljana):

od 17. - 19. ure - *Depresija* (doc. dr. Mojca Z. Dernovšek, doc. dr. Rok Tavčar, mag. Urban Groleger; Psihiatrična klinika Ljubljana)

Psihiatri bodo predstavili laični javnosti, kako danes razložimo nastanek depresije in kako jo zdravimo. Poudarek bo na dejavnostih, s katerimi depresijo pravi čas preprečimo, če pa že nastane, čim prej prepoznamo in jo ustrezno zdravimo. Prikazane bodo dejavnosti, s katerimi lahko oseba z depresijo veliko stori za hitro in uspešno okrevanje. Za depresijo, ki je danes najpogostejša in ozdravljiva duševna motnja, žal še vedno velja, da osebe stigmatizira. Strah pred antidepresivi je neupravičen.

od 19. – 20. ure - *Raziskovanje delovanja človeških možganov* (mag. Blaž Koritnik; Inštitut za klinično nevrofiziologijo, SPS Nevrološka klinika, Klinični center Ljubljana)

Različna področja možganov so specializirana za izvajanje določenih miselnih procesov (npr. odločanje, pomnjenje, čustvovanje). S sodobnimi metodami za »branje misli« odkrivamo, kje v možganih so ta področja in kako delujejo. Na predavanju bodo ob slikah delovanja možganov predstavljene metode funkcijskega slikanja živčevja.

Pet. 18. 3. 2005

PREDAVANJA (Dvorana zemljepisnega muzeja ZRC-SAZU, Gosposka 16, Ljubljana):
od 17. - 18. ure – *Bolečina- kaj in zakaj boli?* (prof. dr. Maja Bresjanac; Inštitut za patološko fiziologijo, Medicinska fakulteta)

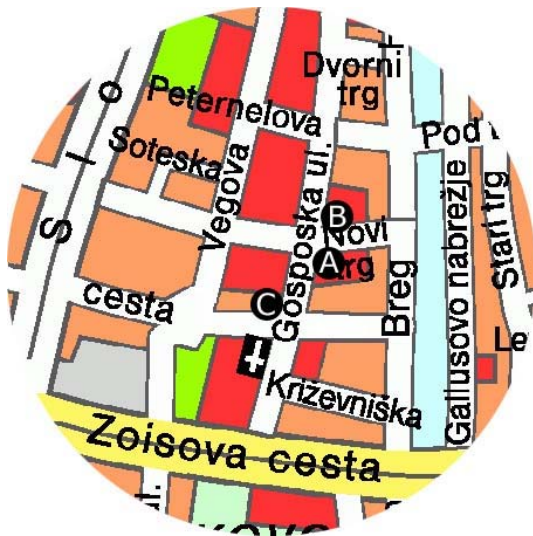
Glavobol, zobobol, boleč križ, zgaga, opečeni prsti in še nešteto drugih bolečin ima svoje bolj ali manj jasno določljive, a vsekakor telesne vzroke. A boli nas lahko tudi drugače in nič manj resnično. Boli nas zbadljivka, boli nas neuspeh, boli nas zasmehovanje, boli nas zavrnitev in izguba ljubljene osebe. Kaj pravzaprav je bolečina? Kaj, kako in zakaj nas boli in kaj, ko bolečine ni? To so vprašanja na katera bo poskušala odgovore podati predavateljica.

od 18. - 19. ure – *Alzheimerjeva demenca in zgodba o Auguste D.* (doc. dr. Zvezdan Pirtošek, Klinični oddelek za nevrologijo, SPS Nevrološka klinika, Klinični center Ljubljana)

Leta 1906 je dr. Alois Alzheimer opisal bolnico Augusto D., ki je imela nenavadno napredujočo duševno bolezen s halucinacijami, blodnjami, spominskimi motnjami in spremenjeno osebnostjo. To je bil prvi opis bolezni, ki so jo kasneje poimenovali Alzheimerjeva demenca in je najpogostejša vrsta demence. V predavanju bodo s pomočjo tega zgodovinskega primera predstavljene značilnosti demenc.

od 19. - 20. ure - *Astroцитi – od možganskega lepila do tridelne sinapse* (doc. dr. Mojca Kržan; Inštitut za farmakologijo, Medicinska fakulteta)

Človeške možgane sestavlja 10^{12} celic. Desetina je nevronov, ostalo je glija, polovica je astrocitov, ostalo so oligodendrociti in mikroglia. Po odkritju so gliji pripisovali le podporno funkcijo, predstavljala naj bi nekakšno »možgansko lepilo«, kasnejše raziskave pa so odkrile, da so glialne celice zelo aktivne in pomembne pri delovanju možganov.

Več na:

<http://www.sinapsa.org/TM/teden2005.php>

LOKACIJE DOGODKOV:

- A: Atrij Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, Novi trg 2, Ljubljana
- B: Prešernova dvorana SAZU, Novi trg 4, Ljubljana
- C: Dvorana zemljepisnega muzeja ZRC-SAZU, Gosposka 16, Ljubljana